

Dr. H.F. Kohlbrugge

Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genade? Dat zij verre, Rom. 6 vers 15.

Wat moet het heilige Woord der Waarheid toch niet al verdragen, zolang het zal verkondigd worden! Iedereen doet er mee wat hem goeddunkt. Het gaat met het Woord en met zijn getuigen, zoals er van Johannes de Doper geschreven staat: "Hij is tot u gekomen in een weg van gerechtigheid, en gij hebt met hem gedaan wat gij wildet" (Matth. 21: 32). Waar ooit het Woord gekomen is, en waar het immer heen komt, daar vindt het overal mensen, die volstrekt wat zijn willen; het vindt mensen, die de zonde aan de hand houden, en evenwel genade willen hebben; mensen, die in verborgene ongerechtigheid leven, en toch als kinderen Gods, als wedergeborenen en bekeerden willen erkend wezen. Zolang zij zich voor het Woord kunnen verbergen en zich achter hun grootdoen kunnen verschuilen, zolang zij hun weg kunnen gaan, zonder dat het Woord hun te na komt, zolang is hun het Woord o, zo dierbaar en van zo grote waarde, dat zij heerlijkheid van het Woord overal zouden willen verbreiden. Maar is hun het Woord te na gekomen, alsdan hebben zij onmiddellijk een woord tegen het Woord, een wet, volgens welke dat Woord der Waarheid als eenzijdig, als gevaarlijk, als ketters moet veroordeeld en verworpen worden, tenzij dat het Woord zich zou willen laten onderwijzen en bekeren door hen, die zichzelf onderwijzen en bekeren moesten.

Dat is echter het wonder der ontferming Gods, dat het Woord der gerechtigheid, hoe ook aangevochten van allen, die de Naam des Heeren willen noemen en evenwel geen afstand willen gedaan hebben van alle ongerechtigheid, rustig Zijn gang gaat, altijd weer opnieuw voorwaarts tredend, kracht scheppend uit de vermoeidheid, genezing uit de wonden, overwinning uit de nederlaag, verhoging daaruit dat het de onderste weg gaat, licht uit de duisternis, leven uit de dood. Zo leeft het telkens weer fris op, en juicht: "Voorwaar, ik ben vol van de Geest des Heeren, om Jakob zijn overtredingen bekend te maken en Israël zijn zonden. De Heere HEERE helpt mij, daarom word ik niet te schande, daarom heb ik mijn aangezicht gesteld als een keisteen. Mijn aangezicht verberg ik niet voor smaadheden en speeksel; ziet, de Heere HEERE helpt mij, wie is het, die mij zal verdoemen; ziet, zij zullen altemaal als een kleed verouden, de mot zal ze eten." (Jes. 50. Micha 3: 8.) Maar zoals nu het Woord niet moede wordt Gods gerechtigheid te handhaven, zo wordt het ook niet moede, om iedereen die nog horen wil, alle voorwendsels af te snijden, opdat hij zich niet zegene op zijn droesem en het zuurdesem zijn ongerechtigheid, zeggende: het staat goed met mij; en zoals het Woord der Waarheid tweesnijdend is, zo zal het de genade weten te handhaven en tevens voor het zondigen geen uitweg overlaten. Tot bewijs van deze waarheid dienen de volgende Apostolische woorden:

Tekst: ROMEINEN 6:15.

"Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genade? Dat zij verre."

Een vorige keer hielden wij u de woorden van het 2de vers van dit Hoofdstuk voor, en verklaarden u daarbij, welke betekenis het woord "zonde" over het algemeen in de Brief aan de Romeinen heeft. Wij zeiden toen, dat de Apostel alles bij de wortel aanvat, en daarbij geenszins de stam, de takken, de bladeren en vruchten laat staan. Wij hielden u voor, dat "zonde" in de Brief aan de Romeinen in het algemeen betekent: "het afgeweken-zijn en het afwijken van de levenden God uit vermetelheid en wantrouwen jegens God, en het zich overgeven aan de duivel om zijn wil te doen."

Verder hielden wij u voor, dat dit afgeweken-zijn van de levenden God een toestand is, die uit ongehoorzaamheid is voortgekomen, evenals het deserteren of overlopen naar een vijandig land, na strafbaren opstand. Het gold de vraag, of iemand in zulken toestand de genade te meerder verheerlijkt heeft en verheerlijken zal. Daarop hebben wij met de Schrift geantwoord: *Geenszins, in zulken toestand is geen blijven bij de genade.*

Tot staving van deze ontkenning en tot bewijs, dat wij niet in deze toestand kunnen blijven, voeren wij thans het troostwoord en de belofte aan, die wij in het 14de Vers vinden: "Zonde zal uwe heerseres niet zijn, want gij zijt niet onder wet, maar onder genade"! Daaruit ontstaat echter weer een andere vraag: Hoe dan nu? of: Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet onder wet, maar onder genade zijn? En opnieuw luidt het antwoord: "Dat zij verre!"

Het mag schijnen, dat deze vraag: "Zullen wij zondigen?" een onnodige herhaling zou zijn van de woorden van het eerste vers: "Zullen wij in de zonde blijven?" Deze vraag is echter volstrekt geen herhaling; zij is van groot gewicht en noodzakelijk; en het antwoord: "dat zij verre" en hetgeen daarop volgt mag menigeen beangstigen; maar juist daarom zal het voor hem te meer van belang zijn, dat hij én vraag én antwoord zal verstaan.

Wij verklaren tot dat doel:

- I. Wat het zeggen wil: onder wet te zijn;
- II. Wat het betekent: onder genade te zijn;
- III. Wat de Apostel hier onder "zondigen" verstaat;
- IV. Terwijl wij tenslotte, na de vraag van de Apostel: "Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder wet, maar onder genade?" te hebben verklaard, het antwoord: "Dat zij verre!" met toepassing op onszelf zullen handhaven.

I.

Wat wil het zeggen: onder wet zijn?

Om ons een recht begrip daarvan te maken, moeten wij vooraf goed verstaan, wat in de Brief aan de Romeinen het woord "wet" betekent. Wanneer wij het woord "wet" in de Brief aan de Romeinen lezen, dan moeten wij het nimmer zo verstaan, alsof de Apostel van de Wet op zichzelf sprake. Nimmer kan dit een Apostel in de gedachte gekomen zijn, die eenmaal schreef: "De besnijdenis is niets, en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods." (1 Kor. 7:19.) Nooit kan zo iets bij hem zijn opgekomen, wie het er om te doen was, een iegelijk mens volmaakt te stellen in Christus. Nooit bij hem, die aan de Galaten schreef: "Mijne kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijs", (Gal. 4: 19.) en aan de Efeziërs: "Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis des Zoons Gods, tot een volkomen man, tot de maat der grootte der volheid van Christus." (Ef. 4:13.) De Wet, op zichzelf beschouwd, zoals die op Sinaï is gegeven geworden, is *een samenhangend geheel*; zij laat zich ook als zodanig niet verdelen in zedenwet, ceremoniële wet en burgerlijke wet. Ook de Apostel beschouwt haar als één geheel in zijn Brief. De Wet, op Sinaï gegeven, is op zichzelf een vorm van het genadeverbond, of een verbond van genade en barmhartigheid in de vorm van allerlei beelden, die op de meest troostrijke wijze aan mensen, die behoefte aan genade hadden, datgene kan doen verstaan en in het hart prenten, wat voor het Aangezicht Gods waarheid in Jezus was, en wat eenmaal Jezus Christus, in het

vlees gekomen zijnde, voor de arme zondige mens zijn zou. De Gemeenten uit de Heidenen, zoals dan ook die te Rome, hadden zulks ook recht goed verstaan, want bij de eerste verkondiging van het Evangelie was hun overal Christus Jezus voor de ogen geschilderd, zoals Die bij Mozes en de Profeten beloofd was (Hand. 17:33). Zij waren evenwel door verkeerde voorstellingen maar al te spoedig er weer van afgebracht, en omdat zij nu Christus ten halve, in plaats van geheel, indachtig waren, daarom meenden zij schaduwen en Christus tot één geheel te moeten brengen. (Gal. 3:1; 5: 2.)

Naar Geest en waarheid is het met de Wet aldus gesteld: Toen de Heere Zijn Wet gaf, had Hij het aan het volk Israëel eerst voorgehouden, hoe zij in Zijn rechten wandelen zouden, vervolgens wat de weg daartoe zou zijn, en ten derde hoe zich dit in allerlei vrucht zou openbaren. Hoe zij in Zijn rechten wandelen zouden, dat stond in de Tien Woorden, die hun de Heere als zovele beloften mededeelde. (Ezech. 11: 19, 20; 36: 27.) Wat de weg daartoe was, konden zij weten uit de verordening van de offeranden. (Psalm 51:9; Jes. 1:18.) En hoe zich dit in allerlei vrucht, en bij allerlei gevallen in het leven zou openbaren, dat vonden zij in al de bijzondere bevelen van de zogenaamde burgerlijke Wet. (Jes. 58:6vv.; Ezech. 18:14vv.) Deze wetgeving gaf de Heere, of liever: dit verbond sloot de Heere met zondige mensen, opdat dezen, hoe en wat zij ook mochten zijn, Hem heilig zijn zouden. Hij maakte dit verbond, wat de vorm betreft, met Israëel, wat de inhoud en de waarheid betreft, met alle mensen en voor alle tijden. Israëel maakte het echter toen, zoals wij mensen het van nature allen maken: in plaats van te bekennen, dat men in de zonde ligt, en dat men uit de zonde uit moet, om in gerechtigheid over te gaan, en in plaats van God te loven en te prijzen voor deze grote genade, dat Hij Zelf heeft willen neerkomen om een geheel volk, allen verloren mensen Zelf bij de hand te nemen, uit zonde en dood uit te rukken en te leiden in gerechtigheid, zo kon men die stem Gods niet verdragen. En dat waarom niet? Omdat men vroom wilde zijn en de Wet beschouwde als een helpster, om zich in eigen vroomheid staande te houden en zich daartoe allengskens van de zonde los te werken.

Zodanige gezindheid nu was evenals bij de Romeinen zo ook bij de Galaten en Korinthiërs opgewekt geworden door lieden, die de zuivere Apostolische leer verdraaiden. Waar nu echter zo'n gezindheid bestaat, daar moet (dat spreekt vanzelf) een Wet, wiens bedoeling alleen Christus is, alleen Zijn werk, en het waarachtige wandelen in Hem, zo opgevat worden, dat het Christus en de wet wordt. Waar het evenwel Christus en de wet wordt, daar is het niet Christus alléén, daar is het niet zo, dat een verloren en verdoemenswaardig mens zich voor God in gerechtigheid bevindt door Jezus Christus, daar is niet de mens der zonde uit het midden weggedaan en een mens Gods hiervoor in de plaats gesteld, maar daar komt een mens in zijn eigene gerechtigheid in aanmerking. Daar is het doel niet "Christus", maar "wet", en daar moge die mens zelf toezien, hoe hij het in orde brengt! Zolang er evenwel nog met enige grond te hopen is, dat zo'n mens geholpen worde, dat hij van zijn dwaling terugkome, zolang zal God niet ophouden, hem door het getuigenis van Jezus te onderwijzen.

Alsdan zal echter van de Wet geheel anders gepredikt moeten worden; dan moet zo van de Wet gepredikt worden en moet dezelve zo worden voorgehouden, zoals de Wet, van de andere zijde gezien, is; te weten: niet als vorm van een genadeverbond, maar als voorwaarden van een werkverbond. Daar heet het dan: Gij hebt gezegd: "al wat de Heere spreken zal, dat zullen wij doen" (Exod. 19: 8; 21: 3). Welaan dan, zo vorder Ik zulks nu ook van ulieden, Ik eis het van u, en gijlieden mogen toezien, hoe gij het in orde brengt; maar weet het, Ik zal en Ik kan bij u niets door de vingers zien; Ik kan, in deze betrekking, van genade of van barmhartigheid niets weten. De middelen zal Ik u alle geven, mijn kracht, mijn hulp, alles wat u wilt, maar ziet u toe, dat u het verder in orde brengt!

Op deze wijze houdt nu de Apostel ook de Romeinen de wet voor; dat is als voorwaarden van een werkverbond. Omdat hij hen echter niettemin liefheeft, omdat zij Christus te voren gekend hadden en nog kenden, daarom houdt hij het hun zo voor, dat hij van de wet spreekt op zo'n wijze, alsof het aan de wet lag, dat wij die niet volbrengen, hoewel hij het hun inmiddels goed doet verstaan, dat het *aan ons* ligt.

Wanneer u derhalve in de Brief aan de Romeinen het woord "Wet" leest, versta het dan niet van het uiterlijk werk, ook niet van de innerlijke gesteldheid van het hart, maar van de bevelen Gods en van de ganse verordening van Zijn heiligheid; en wanneer u van "werken der Wet" leest, versta het dan als het nakomen van deze bevelen, en van het blijven in die verordening van Zijn heiligheid door innerlijke gesteldheid van het hart en door uiterlijke daden. Denk dan evenwel hierbij aan uzelf, hoe u voor uzelf staat ten aanzien van deze bevelen.

Er was voor de Romeinen geen middenweg, zoals die voor ons evenmin bestaat: of Christus geheel, dat is: zij in Hem overeenkomstig de Wet; of de Wet geheel, maar dan er ook naar gestreefd, om overeenkomstig de Wet te worden. Zullen wij het echter zijn, dan moeten wij weten, dat aan de Wet in het geheel niet te genaken is, en dat zoveel te minder, als wij half en half van Christus willen zijn. In die zin dus, zoals de Wet in geen deel te genaken is, ook dan wanneer wij slechts het kleinste gedeelte er van zoeken te volbrengen, in die zin spreekt de Apostel van de Wet, en in die zin is bij hem de Wet de hoogste openbaarmaking van de wil des heiligen Gods aan de mens, welke wil de mens ook op zich heeft genomen om te doen (Joz. 24: 21-24), waarbij dan in het geheel niet in aanmerking komt, of zonde en dood, genade en Christus aanwezig zijn of niet aanwezig zijn. Deze openbaarmaking Gods van Zijn wil is heilig, onveranderlijk, onkreukbaar, zij laat zich niet regelen noch uitleggen naar menselijk willen of begeren. Van deze openbaarmaking van Gods wil wordt echter in de Brief aan de Romeinen niet gesproken, zonder dat daarbij gedacht wordt aan de mens, die op zich heeft genomen om deze wil in alle opzichten te gehoorzamen.

Nu schrijft de Apostel aan de Romeinen, *dat zij niet onder wet zijn*. Onder iets of iemand zijn, wil zeggen: daartoe gesteld zijn, om onder de heerschappij of macht van iets of van iemand te wezen, bij voorbeeld: kinderen, van wie de ouders gestorven zijn, zijn daartoe gesteld, dat zij onder voogden komen te staan, wie zij gehoorzamen moeten, om in alles hun wil te doen. (Gal. 3:23, 25; 4:4.)

Bijgevolg wil de Apostel zeggen: *wij zijn niet daartoe gesteld, om onder wet te moeten wezen*.

De Apostel zegt dit volstrekt niet, om de mens van Zijn verplichting aan de Wet op enigerlei wijze te ontheffen, ook niet, om daarmee aan de heiligheid en onschendbaarheid van de Wet te kort te doen. Hij zegt zulks ten opzichte van ons, zoals wij in onze overmoed, zonder te bedenken wat wij zijn, het op ons genomen hebben en het op ons nemen, datgene te doen wat de Wet vordert, en in dit opzicht zijn wij van God daartoe niet gesteld, om onder de heerschappij van een wet te zijn. God heeft iets anders voor ons bereid.

II.

Wat het betekent: onder genade te zijn.

Dit andere nu, dat God voor ons bereid heeft, noemt de Apostel *genade*, en daartoe zijn wij gesteld om onder haar heerschappij te leven.

"Genade" staat hier, zoals wij uit deze woorden zien, in tegenstelling tot "Wet." Maar in welke tegenstelling? Is het in een zodanige, dat de genade de Wet als het ware op de mond slaat? Of dat zij aan alle eisen, die de Wet aan de mens heeft, een einde maakt, zonder dat de Wet bevredigd is? Of zou het in zulke tegenstelling zijn, dat de Wet maar onvervuld blijft, zodat het geheel onverschillig is, of wij in gerechtigheid wandelen of niet? Inderdaad, er heersen allerlei zonderlinge begrippen van Wet en genade. Gewoonlijk spreekt men van de wet, alsof men van een verscheurend dier of van de duivel sprak, of als ware de Wet, ik zou haast willen zeggen, zo geheel uit zichzelf uit de afgrond opgekomen. En van de genade spreekt men gewoonlijk zo, als ware zij een hefboom tot het goede, een werktuig, dat men slechts nodig heeft in de hand te krijgen, om dan te kunnen volbrengen wat men wil; daarom zegt men ook gewoonlijk: "ik heb daartoe geen genade ontvangen; als ik genade daartoe zal ontvangen dan zal ik het doen of weten." Genade is volgens veler begrippen iets, dat zo onverwachts en plotseling van boven afdaald, en wederom iets, dat voorbijgaat; iets, dat heden is en morgen niet is, of dat heden niet is, maar morgen wellicht komen zal. Het spreekt wel vanzelf, dat men daarbij de genade afhankelijk stelt van zijn bijzondere gevoelens en gewaarwordingen, en

men zich een God voorstelt, Wiens hart altijd zo gestemd moet zijn, als ons hart gestemd is. Intussen maken dergelijke begrippen van Wet en genade, dat het de mens alles duister en onzeker is, dat men, hoewel altijd lerende, nimmer tot de kennis der waarheid komt, of zich in een vrede beroemt, waarbij men toch verre is van de gerechtigheid.

Daarom moet men toch goed in het oog houden, *dat de Wet Góds Wet is*, dat zij uit Gods Geest is uitgegaan, dat zij een uitdrukking is van datgene wat God van ons wil gedaan hebben, hoe wij onze God zullen liefhebben boven alle dingen en onze naaste als onszelf; hoe wij waarachtig en heilig met onze God, kuis, eerlijk en trouw met onze naaste hebben om te gaan. Daarom, wanneer er van de Wet gesproken wordt, wordt er gesproken van datgene, wat God bevolen leeft, hoe wij jegens Hem zullen zijn en ons jegens Hem te gedragen hebben, en hoe ook jegens onze naaste. Anderzijds moeten wij weer in het oog houden, *wat en hoedanig wij zijn ten opzichte van deze bevelen*, en hoe ons gedrag is; en wie dit naar waarheid doet, die zal wel verstaan en bekennen, dat zo'n gezindheid en zo'n gedrag, als overeenkomstig de wil van God is, bij hem volstrekt niet gevonden wordt. Immers daar kan geen sprake zijn van een niet volmaakt zijn voor de Wet, wat aangaat gezindheid en doen, maar van een gezindheid en een doen, zoals de volmaakte wil van Gods is.

Zulk een gezindheid en zo'n gedrag, dat geheel naar de wil van God is, moet er zijn, of God moet Zichzelf verloochenen, moet ophouden te zijn Die Hij is. God zal echter wel blijven; maar aangezien nu bij de mens niet aanwezig is, wat overeenkomstig de wil Gods is, zo rijst de vraag: *Waar blijft de mens?* En het antwoord luidt: *God heeft hem uit eeuwige ontferming op een ander gebied overgebracht, en dit gebied heet genade!* Is het dan nu met Gods wil gedaan? Heeft God nu Zijn wil niet meer? Blijft Zijn Wet nu terneer gesmeten, vertreden in het stof? Moet zij daar zuchten en toezien, hoe zij nu gedaan krijgt, wat zij wil gedaan hebben? U gevoelt wel, dat zulke beweringen het Wezen en de eer Gods te na komen. De mens heeft nu een ander standpunt ingenomen, zodat hij thans in een geheel andere verhouding tot de Wet staat dan voorheen. En wanneer de Apostel het zo voorstelt, dat de mens in 't geheel niet meer in enige verplichting jegens of enige betrekking tot de Wet staat, dan heeft hij daar het oog op de Wet, zoals de mens die Wet in zijn eigengerechtigheid opvat, en waarbij de mens in het geheel niet bedenkt, dat hij gans van God afgevallen en de duivel en de dood toegevallen is. Daarentegen verstaat hij onder genade: *de overeindstelling van de Wet*, de waarachtige vervulling van de Wet, het naar Gods Geest volmaakt volbrengen van de wille Gods, zoals God Zelf de Wet in eigen hand genomen en haar Zelf volbracht heeft, haar ook in eigen hand houdt, en deze Wet naar haar innigste bedoeling, geest en mening in een zondig mensenkind, dat van Gods Wet volstrekt geen verstand heeft, wonderbaarlijk vervult. Dit noemt de Apostel "genade." (Vergelijk Ef. 2:8 10; Rom. 8:4.) Genade is bij de Apostel hetzelfde als gunst, goedheid, weldadigheid, die aanwezig is, en die een mens ontvangt, ze niet verdiend hebbende. De Apostel staat daarbij een voorbeeld voor de geest van twee mensen, die beiden tot hun koning gaan om iets van hem te ontvangen. (Rom. 4:4; 11: 6.) De een meent aanspraak te kunnen maken op loon, en ontvangt ook zijn loon, naar dat zijn arbeid is. Hij heeft echter geen aanspraak op de goedheid van de koning, omdat hij tot de dienstbetoning of tot de arbeid verplicht was. Is hij met zijn werk gereed, en heeft hij dat afgeleverd, dan is hij van de koning af, en de koning is van hem af, en wee hem, wanneer hij niet ook morgen en overmorgen zich als een gehoorzaam onderdaan gedraagt. De ander daarentegen heeft niets, hij voelt zich een overtreder, voelt zich buiten de Wet, omdat hij deze overtrede heeft, maar hij smeekt om ontferming, om zijn leven, opdat hij zo met de Wet weer in het reine gekomen zij; en de koning betoont hem zijn gunst. Zo is daar dan voor hem, vanwege genade, een eeuwige toegang tot de koning. (Rom. 5:1 2; Hebr. 4:16.)

Nog eens: de genade, waar de Apostel van spreekt, is geenszins een voorbijgaande toegenegenheid en neerbuiging Gods tot de mens, maar *de Apostel omvat daarmee de gehele heilsorde, de ganse raad Gods tot onze zaligheid, zoals Hij dat voornemen in Christus Jezus heeft besteld en volbracht, om ons voor Zich te stellen in Zijn gerechtigheid in Christus tot Zichzelf*, afgezien van wat wij zijn of geweest zijn, afgezien van alle werk uit onszelf. Zo is derhalve de genade een "van Gods zijde ons volmaakt voor Zich stellen in Christus Jezus",

zonder dat wij iets zouden hebben toegebracht of toebrengen, dat Hem daartoe zou hebben bewogen. De genade is het welbehagen Gods, wat God in mensen gehad heeft, die zich tot het volbrengen van Zijn heiligen wil geheel onbekwaam gemaakt hadden, en echter waanden, dat zij het wel konden en moesten in orde brengen. Zij is het welbehagen Gods in de hoge hemelen, het zo in te richten, dat mensen het moesten erkennen, hoe zij volstrekt niet aan de Wet hadden voldaan, maar integendeel hun overtredingen slechts meer gemaakt hadden, en dat deze zelfde mensen voorts in een andere staat waren overgezet, dat zij Zijn geboden bewaarden, hoe verkeerd en onbekwaam zij ook in zichzelf ten opzichte daarvan waren.

Volgens de onderwijzing van de Apostel was deze genade aanwezig. Het is niet het bijzonder gevoel of bijzondere gewaarwording van genade, ook niet een bijzondere genade; het is de ganse heilsorde, de ganse raad Gods tot onze zaligheid, wat hier door de Apostel "genade" genoemd wordt. Aan deze genade waren de gelovigen overgegeven, in dit gebied waren zij overgezet wordend, dus behoefden zij niet meer te werken, maar in dat Rijk, waarin zij waren overgezet, werd hun door de genade, waaraan zij overgegeven waren, alle tooisel en sieraad verstrekt, om daar te staan en te wandelen als een koninklijk en priesterlijk volk, zonder dat er van hun zijde iets daartoe mocht bijgedragen worden. De genade had het gedaan, en deze genade zou het hun ook aan niets laten ontbreken, omdat de genade hun nu dat alles had toegebracht wat de Wet bedoelde.

III.

Wat de Apostel hier onder "zondigen" verstaat.

Omdat wij nu daartoe aan de genade overgegeven zijn, *niet dat wij de Wet doen*, maar *dat de Wet naar Heilige Geest voor ons gedaan is*, en ook in ons vervuld wordt, wat zullen wij dan derhalve doen? Zullen wij zondigen? Of ons aan deze genade houden? Het antwoord is gereed: Ons aan deze genade houden! (Hebr. 12:28; Fil. 2:15, 16.) Zeker, met dit antwoord is men dadelijk gereed; maar als men Romeinen 6 leest, dan is men met de verklaring toch wel niet zo spoedig gereed. Waarom heeft de Apostel deze vraag opgeworpen, nadat hij in het 2de Vers gezegd had: "Zullen wij dan in de zonde blijven?" Heeft het niet de schijn, alsof de vraag: "Zullen wij in de zonde blijven?" (Vs. 2.) En de vraag: "Zullen wij zondigen?" beide hetzelfde willen zeggen?

Volgens de gewone begrippen moet er eerst een bekering plaats hebben, en moet een zware boetestrijd door gestreden zijn, en dan komt de leer van de rechtvaardigmaking uit geloof zonder werken, en tenslotte de heiligmaking. Maar de Apostolische prediking slaat een geheel andere weg in. Dat zien wij uit de Handelingen der Apostelen, en zien dit ook uit de Brief aan de Romeinen. De volkeren hebben, evenals ieder mens in het bijzonder, allen hun eigen begrippen van God, en zijn allen min of meer vroom, hebben allen veel of weinig gevoel van zonde, en zijn er allen op uit, indien al niet metterdaad en in waarheid, dan toch in hun voornemen, om met werken Gode nabij te komen, hetgeen zij hopen te eniger tijd wel te zullen bereiken. Bij dit punt, bij deze in de menselijke ziel zo diep ingewortelde gedachten hebben de Apostelen, door de Heilige Geest geleid, én Joden én Heidenen aangevat, en hebben hun voorgehouden, dat het rechtvaardig-zijn voor God geenszins daarin bestaat, dat de mens zich met zijn werken een gerechtigheid verwerft, dat veelmeer zo'n gerechtigheid louter goddeloosheid is, dat daarentegen de gerechtigheid Gods, of het rechtvaardig-zijn van een mens voor God daarin bestaat, dat hij Gode recht laat wedervaren en Hem gelooft. Waarin Hem gelooft? Daarin, dat het met de mens geheel uit en verloren is, dat God echter een andere Mens Christus, hier op aarde heeft laten komen, dat Die onze zonden gedragen heeft en dat wij door Diens gehoorzaamheid voor God als rechtvaardigen gesteld zijn geworden.

Op zo'n prediking volgt nu de vermaning, dat men zich van zijn dode afgoden en dode werken tot deze levenden God zou wenden, om deel te hebben aan deze genade, die zich te meerder als genade betoond heeft, hoe meer men in zijn eigenwaan de ongerechtigheid vermenigvuldigd heeft. Zo'n voorstelling van de bekering ligt in de Brief aan de Romeinen in de vraag: "Zullen wij dan in de zonde blijven?" Dat heet met

andere woorden: Heeft deze prediking dan nu in het geheel geen werking op de mens, die zich aan zo'n prediking houdt? Blijft hij dan daarbij evenwel nog in zijn oude bestaan zitten, zodat hij deze gerechtigheid gelooft, en evenwel daarbij de onzalige dienst van dode werken aan de hand houdt, waaruit dan allerlei andere goddeloosheid voortkomt? Daarop leert ons de Apostel, dat wij in Christus, aan onze vorige toestand, toen wij deden wat wij wilden, gedood zijn, dat wij het er dus voor houden moeten, dat wij voor deze toestand dood zijn, en dat, omdat Christus is opgestaan van de doden, wij het er bepaald voor houden moeten, dat wij met Hem leven in de toestand van genade, van heerlijkheid en van gerechtigheid. En omdat de Apostel weet, dat de macht der zonde de wet is, zoals de mens die verstaat, en dat de prikkel tot de zonde juist dan ontstaat, wanneer een mens met dode werken omgaat, om zichzelf van de zonde los te werken, in plaats van te geloven dat hij van de zonde verlost is, daarom verzekert hij ons, dat de zonde over ons niet zal heersen, als wij Gode geloven, omdat wij nu op een gebied overgegaan zijn, waar geen oorzaak voor prikkel tot de zonde meer aanwezig is.

Nu blijft evenwel toch daarbij nog de bedrieger zitten in het menselijke hart, dat deze grote dingen niet verstaan wil; en tevens bekommernis, omdat men deze grote dingen niet verstaan en ook niet bevatten kan. *Een gezindheid* aan te nemen, met een belijdenis in te stemmen, volgens welke men niet meer voor dode werken leeft, het voortaan daarvoor te houden, dat men hetzij men het ondervonden hebbe of niet, om der waarheid wil, die zulks met kracht betuigt, der zonde dood is en Gode leeft in Christus Jezus, dat gaat nog aan. Te geloven, dat men niet daartoe is gesteld om onder de wet te staan, om uit zichzelf aan de Wet datgene toe te brengen, wat de Wet van rechtswege van ons te vorderen heeft, maar daartoe is gesteld om onder genade te staan, en dat in die weg de Wet ontvangt wat haar toekomt, ook dat laat zich alles voor waarheid aannemen. Maar nu komt het op *de toepassing aan, op de daden*, die men te *doen* heeft. En zie, nu blijkt weer overal, dat, ondanks alle onderwijzing, het doen, om met dat doen de zonde te overwinnen, in het hart is blijven zitten. Heeft men dan op het doen niet verder te letten, moet men daarop geen acht geven? Dat is de vraag van het menselijk hart. Is dat dan niet gevaarlijk? Zal men bij zo'n leer niet zijn oude gang blijven gaan? Loopt het gedrag van een mens bij zo'n leer niet gevaar? Moet daaruit niet volgen, dat de mens zijn zondige weg zal voortzetten? Kan men daaruit niet besluiten: Welnu, als ik dan onder genade ben, en niet onder wet, dan kan ik vrij zondigen; en als de genade het niet wil, dat ik zondig, dan kan zij het immers verhoeden!? Kan men daaruit niet afleiden: De genade voert heerschappij, en wij blijven zondaars; daarom blijven wij dan zondigen, en de genade maakt alles goed? Zou het niet beter zijn, lieve Apostel, dat wij ons op de heiligmaking toelieden, zoals wij die verstaan, waarbij wij dan de wet tot een prikkel nemen, om steeds vooruit te komen, en als een spiegel gebruiken, om te zien in hoe verre wij het ware beeld der volmaaktheid reeds gelijkvormig zijn of niet? Brengt uw leer niet met zich dat wij zondigen zullen?

Daarop antwoordt nu de Apostel dusdanig, dat hij de zaak tot het uiterste drijft, evenals ons eigengerechtig hart Gods geduld tot het uiterste drijft. Geef u zichzelf over en blijft u bij de waarheid der gerechtigheid, zoals ik u die heb voorgehouden, dan hebt u uw vrucht tot heilig - *gemaakt* - zijn en als het einde "het eeuwige leven" terwijl het einde van uw heiligmaking "dood" zijn zou (Hoofdstuk 6: 20 22.) Omdat uw vlees zo zwak is, dat u deze dingen niet schijnt te willen begrijpen, zo verstaat toch dit, dat u uw leden gegeven hebt ten dienste der gerechtigheid, opdat u also het *heilig-gemaakt-zijn* hebt, wat u wel in een andere weg zoekt, maar niet zult vinden. Wanneer u bekent, dat u op het gebied der genade bent overgegaan, dan zult u ook erkennen, dat u aan deze genade bent overgegeven om u te onderwerpen aan deze genade, die immers voor u zal zorgen. Eertijds hebt u allerlei dingen gedaan, toen u aan het gebied der wet overgegeven was, en wel zulke dingen, waarover u zich nu nog schaamt. Hebt u toen enige vrucht gehad van uw begrippen van heiliging? Maar nu overgegaan zijnde naar de raad Gods op het gebied der genade en daaraan overgegeven zijnde, houdt u toch op dit gebied, waarop u vrij van zonde bent, geef uzelf aan deze genade over, vertrouw u aan haar toe en stel u aan deze genade geheel ten dienste, zoals u bent, en u zult in gerechtigheid gevonden zijn.

IV.

Handhaven wij nu, nadat wij de vraag van de Apostel verklaard hebben: "Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder wet, maar onder genade", zijn antwoord: "Dat zij verre!" met toepassing op onszelf.

Ik wil niet zeggen, dat het antwoord van de Apostel: "Dat zij verre!", niemand van ons van nature kan behagen. Om der waarheid wil zouden wij allen ook wel schrijven: "Dat zij verre", maar om der waarheid wil zal ook menigeen belijden, dat hij met het laatste gedeelte van dit Hoofdstuk wel het allerminst terecht kan. En wat nu het gedrag aangaat, dan is het daarmee zo gesteld, alsof hier stond: "zekerlijk", in plaats van: "dat zij verre"! Of, vanwaar komt het anders, dat er zo dikwijls van genade gesproken wordt, en ten laatste breken er verschrikkelijke gruwelen uit, allerlei gewelddadigheid en ongerechtigheid, oneerlijkheid, dieverij, onreinheid, echtbreuk, gierigheid, brasserie en dronkenschap, om nu niet te spreken van allerlei verkeerde leer en eigenwillige godsdienst. Is dat dan niet: wij zondigen, omdat wij onder genade zijn? Alhoewel wij dit nu wel niet zo botweg beweren, toont men het dan toch niet met der daad en in werkelijkheid, wanneer men zich in het verborgene aan dingen schuldig maakt, die men niet kan wensen dat aan de dag gebracht worden? Zij komen evenwel toch aan de dag! Wat is er *de oorzaak* van? Dit, dat men geen recht begrip heeft van eigen verlorenheid, noch van het eeuwig geldende der Goddelijke Wet, noch van het heil van Christus. Dit, dat men zich van genade een gans andere voorstelling maakt, dan zoals en hoe genade genade is. Dit, dat men genade afhankelijk maakt van de mens, van zijn zondigen of niet-zondigen, en niet van God, van Wie alleen de genade is. Dit, dat men onder genade altijd een vermogen of een kracht verstaat, die de mens in zijn hand ontvangt, of een kracht en hulp van de Geest, waarmee de mens iets uitrichten moet, en niet onder genade verstaat een bedekking, die van de mens zijn zonde heeft weggenomen en hem in gerechtigheid heeft gesteld. Dit tenslotte, dat men zich toch altijd verbeeldt, *mét* de genade zich ergens elders te moeten plaatsen, en niet bij de genade te blijven, zo als men is. Vandaar dat zondigen bij al het spreken van de genade. Daarbij heeft men dan tegelijk *allerlei dekmantels*. Men wil de zaak op de lange baan schuiven, men wil niet begrijpen, dat er staat: "heden, heden". Men wil niet weten dat en hoe gestreng de Apostel de Wet gehandhaafd heeft. Men wil heden volmaakt genoeg zijn om te sterven. Maar om Gode te leven, daartoe moet Hij ons tijd geven, tot over jaar en dag, wanneer men met zijn, naar men voorgeeft, toenemende heiligmaking het ver genoeg gebracht heeft, om als goed in de hemel te worden opgenomen. Voor dat doel verdraait men de Schrift, en zegt: "Christus moet een gestalte in ons verkrijgen", maar men verstaat niet, dat Paulus, alzo sprekende, bedoeld heeft, dat Christus in de Galaten zo'n gestalte mocht hebben en zo bij hen mocht gekend zijn, dat zij het verstonden, de Heere Christus enkel en alleen aan te hangen. Men spreekt van een allengskens doden van de oude mens en van een allengskens opstaan van de nieuwe mens, omdat de mens daarbij zijn eigen lust kan volgen en evenwel beweren dat hij de zonde haat, en men wil het niet vatten, dat de Apostel geleerd heeft, dat men de oude mens afgelegd heeft, en de nieuwe mens aangedaan heeft, dat is: dat men uit het vorig bestaan, het doen en drijven van de eigengerechtigheid en van al de zonde die daaruit voortkomt, is uitgezet geworden, en dat men op het gebied der genade is overgegaan. Want men voelt zeer goed, dat, bijaldien men deze waarheid zou toevallen, dan ook de bijl aan de wortel van de zondeboom is gelegd, en deze geheel en al, stam, takken, bladeren en vruchten, is omgehouden, ja verbrand. Men gevoelt het wel: is dat waar, dat onze oude mens een gekruisigd is, te niet en te schande gemaakt is, dan kan men ook het vermogen van de arme naaste niet langer in zijn zak behouden, dan zou men geen jacht meer kunnen maken op de huisvrouw van zijn naaste. Maar wat het ergste van alles nog is, dan had men zich aan de genade geheel over te geven zoals men is, dan verloor men geheel en al het leven, dat men in eigen hand heeft, dan had men met al zijn oude en nieuwe zonden en met zijn gruwelijke verborgen geschiedenissen tot God te gaan, zoals men is, en zijn Schepper om genade te smeken, en niet alleen te smeken, maar ook genade te geloven, zoals men is. Maar nee, men wil liever een toenemende heiligmaking. Daarbij houdt zich de mens staande met zijn zelfhandhaving en zijn eigen wil, en maakt van de wet een wassen neus, en van de genade een rustgevend stilmiddel, wanneer namelijk het gesuste geweten soms ontwaakt. Zo moet dan de Schrift zeggen wat de mens wil en hem behaagt. Maar dat de Schrift daarop blijft staan, dat de mens heden zij, wat en hoedanig hij zijn moet, dat de Schrift juist daarop zo aandringt, opdat de mens de genade zal erkennen met afzien van alle eigene gerechtigheid, dat de Schrift daarop staat, om een

mensenkind volmaakt te stellen in Christus Jezus, en dat in Dien alleen, maar ook in waarheid, de volmaaktheid is, daarvan wil hij niets weten, tenzij in ogenblikken, waarin hem Zijn verborgene ongerechtigheid in het aangezicht vliegt.

Tot u is dat woord gericht: "dat zij verre", u, die meent zich te kunnen beroepen op de woorden van Paulus: "Niet, dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben", (welke woorden de Apostel tot onze verootmoediging gesproken en dus bedoeld heeft, dat hij zichzelf niet beschouwde als een, die de dierbare leer van de genade, die hij predikte, reeds in haar gehele omvang en tot in haar diepste grond had omvat en u zoekt zich te verschuilen achter de leer van een trapsgewijs voortgaan en toenemen, om het zondigen aan de hand te houden! Wanneer de Apostel zegt: "Hebt uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid gesteld", en wederom: "Gelijk gij uwe leden gesteld hebt dienstbaar der onreinheid, en van de ene ongerechtigheid tot de andere, alzo hebt nu uwe leden gesteld dienstbaar der gerechtigheid tot heilig-gemaakt-zijn", zo versta het toch, dat u aan de woorden van de Apostel, dus aan de woorden van de Heilige Geest, ongehoorzaam bent, wanneer u met uw leer daarop antwoordt: *Ja, allengskens; over jaar en dag, morgen een weinig en overmorgen een weinig!*

Och, wat hebt u er van, dat u met uw bedenkingen het waagt voor de waarheid een verkeerde leer in plaats te stellen! Houw af de hand en de voet, en ruk uit het oog, dat u in de ongerechtigheid gevangen houdt.

Tot u is dat woord gericht: "dat zij verre!", u, die zich wat laat voorstaan op uw geloven en weten en evenwel in het verborgen de ongerechtigheid indrinkt als water, en daarbij een schoon aangezicht toont, als ware er van dat alles niets aan, waarvan u overtuigd bent, dat het niet deugt! Wanneer de Apostel zegt: "Zullen wij zondigen?", dan bedoelt hij een zondigen zowel met het lichaam als met het verstand of met het hart, en hij zegt: "Dat zij verre!" Dezelfde Apostel zegt ook ergens elders: "Dwaalt niet, noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het Koninkrijk Gods beërven." (1 Kor. 6: 9.)

Maar ook tot u is dit woord gericht, o gij, die voor het Woord Gods neervalt; het is u ernst, het gaat er u om, dat het geheel waarheid bij u zij, wat u in het 6de Hoofdstuk, inzonderheid in het tweede gedeelte, leest. Versta dan toch eens voor altijd, dat u de dienstknecht der zonde niet meer bent, maar een dienstknecht Gods. Juist dit geloof, dat u een dienstknecht Gods bent, dit, dat u zich daaraan houdt, hoe ook de zonde u tot haar dienst wil verleiden, zal die vrucht bij u teweegbrengen, dat u niet zondigt. Want zo'n genadige Heere en God, als Hij is, in Wiens dienst wij staan, zal wel daarvoor zorgen, dat de waarheid van de Schrift ook waarheid in de bevinding zal zijn, doordat wij ons enkel en alleen aan de genade houden. Broeders en Zusters! De bron van het zondigen is, dat wij iets van onszelf voorgeven te zijn, dat wij niet zijn, dat wij ons aanhoudend op het gebied van de wet plaatsen, als konden wij het in orde brengen, terwijl wij bij de genade van Christus moesten blijven, die ons van alles zal voorzien zoals het goed en recht is in Zijn ogen. Geloof u de genade, geloof dan ook dat deze bron toegestopt is, daarentegen een fontein is geopend van allerlei heil en tot allerlei Gode-welbehaglijke gerechtigheid. (Jes. 12: 3; Zach. 13: 1.) Duizenderlei vragen en spitsvondige bedenkingen komen bij ons daaruit voort, dat wij vol zijn van heidense zedenleer. Dat ons van de geestelijke dingen het juiste en volkomen begrip naar Geest gegeven zij, dat is de zaak van de Geest van Christus. Die Geest verlene genadiglijk aan ons allen die God, Die alles zo naar Zijn raad heeft vastgestelde dat het heilig, heilig is, en Die ook in heiligheid houdt elke arme en ellendige, die uit ware hoogachting voor de Wet Gods, en in de erkentenis, dat het bij hem niet is, wat er evenwel toch zijn moet, tot de genade Gods de toevlucht neemt. Is het zo bij ons, dan zal Hij het ook bij ons maken naar Zijn voornemen in Christus Jezus, welk voornemen der genade geweest is: *welgelukzaligheden in Hem! AMEN*

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld 13 September 1846, des voormiddags.